

Выводы. Таким образом, в управлении персоналом деловая игра используется для подбора кадров и одновременно с этим, для квалификационной оценки и профессиональной подготовки потенциальных и реальных сотрудников, а также для нахождения оптимальных управленческих решений. Позволяет успешно решать следующие задачи [3]:

определять индивидуальные и коллективные способности испытуемых, степень их подготовленности к профессиональным требованиям;

повышать интерес участников к учебному процессу, их вовлеченность решение организационных задач;

наглядно представить реальную ситуацию, прочувствовать ее и определить возможные стратегии собственных действий.

изучить составные части организационной проблемы, выявить важнейшие из них и отработать ее комплексное поэтапное решение в имитационном режиме;

приобрести навыки решения проблем в условиях максимально приближенных к реальной ситуации.

Библиографический список

1. Магура М.И. Современные персонал-технологии / Магура М.И., Курбатова М.Б.: Учебное пособие для студентов. — М., 2001. — 256с.

2. Ролевая и деловая игра — как способ подбора персонала. / Надежда Бабанова / Акцент Консалтинг — ноябрь 2007. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://nwjob.ru/game.html>.

3. Аттестация специалистов с помощью ролевых и деловых игр. / Ксения Сенченко / HRD — 2008 — №4 — С. 24–26. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.hr.ua.com/articles/1757>.

ПОУХ Д.А., ст. гр. АМ-09-м
Наук. кер.: Прокопенко В.І., проф. д.т.н.
Національний гірничий університет,
м. Дніпропетровськ

СУЧАСНІ ШЛЯХИ СТИМУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Изучены пути и способы стимулирования предпринимательской деятельности в Украине, как на общегосударственном, так и на местном уровне с учетом опыта зарубежных стран. Обоснованы предложения, направленные на повышение эффективности названной деятельности.

Актуальність. В сучасних умовах дієвість заходів підтримки малого і середнього бізнесу виявляється недостатньою. Підприємства в Україні продовжують стикатися з суттєвими перешкодами власному розвитку як на рівні державної політики, так і на рівні ринкового середовища. Зростання економічної активності у 2006-2008 рр. (до настання економічної кризи) не знайшло адекватного відображення у середовищі малого бізнесу. Можна стверджувати, що підприємства цієї сфери поки що не посіли належного місця у структурі національної економіки. В Україні починається етап осмислення змісту нинішньої моделі економічного розвитку, формування економічної політики відповідно до потреб сьогодення та стратегічних завдань соціально-економічного розвитку. Досягнення цих завдань неможливе без створення гармонійної структури національної економіки, яка неодмінно передбачає суттєве підвищення ролі бізнесу в Україні.

Виходячи з вищенаведеного, актуальність та практична значущість даної роботи викликана необхідністю обґрунтування теоретичних положень і загальних

висновків у напрямку вирішення проблем належного стимулювання підприємницької діяльності в Україні.

Ціль дослідження: встановлення ролі та місця бізнесу в економіці України, особливостей його функціонування в умовах сучасного етапу розвитку нашої держави, оцінити ефективність економічного стимулювання підприємницької діяльності.

Основна частина. На нинішньому етапі розвитку України, коли трансформаційний спад поступово змінюється структурною перебудовою, паралельно з процесами становлення підприємницького сектору формується механізм його державного регулювання. Важливою складовою цього механізму має стати система його стимулювання, створення якої нині проголошується як запорука поліпшення стану в усіх сферах соціально-економічного життя суспільства.

Грунтуючись на дослідженні стану, тенденцій і закономірностей розвитку діяльності підприємств України, можна зробити висновок про те, що перед суб'єктами господарювання постають значні проблеми, адже темпи зростання багатьох підприємств, які займаються різними видами підприємництва, мають збитки від своєї діяльності. Така обставина дає підстави для сумнівів у прозорості формування фінансових результатів самими підприємцями, а також державними органами, що їх контролюють. Це свідчить про відсутність виваженої фінансової політики з боку державних органів влади або необізнаність їх у реальних можливостях бізнесу, відсутність контролю за рухом капіталу підприємств.

На сьогоднішній день у секторі вітчизняного бізнесу чітко просліджується зростаюча тенденція розвитку суб'єктів господарювання відповідно до розвитку нових технологій. З огляду на економічну діяльність та властивості таких бізнес-підприємств, державні органи влади не в змозі своєчасно реагувати на зміни економічних умов життєдіяльності цих суб'єктів. Практика показала, що у сфері економіки відбуваються докорінні зміни, які супроводжуються фундаментальною трансформацією бізнес-процесів і системи у цілому та зумовлені економічною глобалізацією. Істотно змінюється характер і спрямованість процесів організації, виробництва, реалізації, інвестування та конкуренції. Незважаючи на певні досягнення підприємств України, значна частка їх доходів приховується і тому держава нічого не отримує від цих досягнень.

Аналіз основних тенденцій розвитку підприємництва дає змогу визначити основне коло проблем забезпечення позитивних фінансових результатів. Це слабка конкурентоспроможність та інвестиційно-інноваційна активність; низький рівень розвитку виробничої та соціальної інфраструктури підприємств, що стримує їх економічне зростання; нераціональне використання людського потенціалу.

Слід наголосити, що наразі пріоритетами діяльності бізнес-підприємств має бути вдосконалення механізмів стимулювання розвитку бізнесу, створення умов для підвищення конкурентоспроможності, а державні органи влади повинні вдосконалити нормативно-правові передумови щодо податкової реформи з метою зміцнення фінансово-економічної основи цих підприємств. Фінансове забезпечення реалізації стратегічних пріоритетів має здійснюватися за рахунок власних коштів підприємств та залучених коштів інвесторів.

Економічний зміст стимулювання підприємницької діяльності суб'єктів господарювання полягає в розробці та реалізації системи програм науково-технічного, ресурсного, фінансового, консультативного, кадрового та іншого сприяння розвитку підприємництва.

Стимулюючі програми підтримки можуть виконуватись центральною чи місцевою владою, суспільними (некомерційними) структурами або через приватні організації, яким для цього надаються державні субсидії. На жаль, можливість регіоналізації втілення таких програм у перехідних економіках є досить сумнівною: місцева влада, як правило, не має потрібного досвіду, негативно ставиться до новонародженого підприємництва, є корумпованою та надто бюрократизованою. Через це значно доцільніше доручити

функції підтримки підприємництва самому приватному сектору (принаймні в більшій частині). Така практика є досить поширеною в усьому світі. За державою залишатиметься формування тих невід'ємних елементів соціально-економічного простору, які підприємницький сектор не спроможний створити самостійно, а саме:

нормативно-правове (адміністративне) забезпечення;

інституціональні засади розвитку бізнесу;

функціональні (цільові) форми державного регулювання.

Адміністративне регулювання має цілий арсенал засобів, що базуються на силі державної влади і включають різного роду заборони, дозволи, примушування тощо.

Основними видами регулювання, що використовуються нині, є державна реєстрація підприємства, ліцензування, сертифікація та стандартизація.

На сучасному етапі розвитку України суттєвим елементом стимулювання підприємницької діяльності, який поступово реалізується, є дерегулювання, тобто зменшення ролі, а отже, втручання державних органів у підприємницьку діяльність, але на сьогоднішній день економічне стимулювання бізнесу з боку держави в першу чергу повинно бути втілено ще й у напрямку реформування податкової системи України. У цьому процесі проблемою є не лише рівень податкового тягаря, а й оптимальне поєднання прямих і непрямих податків.

Слід зазначити, що в останні роки у вітчизняній системі оподаткування спостерігається тенденція до збільшення частки прямих податків, що відповідає практиці розвинутих країн. Непрямі податки, хоч і зручніші для фіскальних органів з позиції їх стягнення, однак їх сплата лягає тягарем на плечі кінцевого споживача. Тому переважання справедливих прямих податків дасть змогу уникнути таких негативних наслідків, як занепад вітчизняного виробництва, нездатного конкурувати з дешевшою продукцією іноземних фірм.

Світовий та вітчизняний досвід переконує, що не існує і не може існувати податкової політики, котра задовольняла б усіх платників податків і державу в цілому одночасно. Тому держава, розглядаючи фіскальну функцію податків, повинна враховувати також, що на величину податкових надходжень впливає і таке явище, як ухилення від сплати податків. Саме відсутність традицій сплати податків в Україні ще довго даватиметься взнаки, і це одна із причин того, що прогресивне податкове законодавство в Україні дає менший ефект, ніж у тих же розвинутих європейських країнах.

Слід зазначити, що інституційні зміни — найважчі та найтриваліші, і якщо не врахувати цього фактора, то законодавство можна змінювати щодня, а ефект буде той самий. Уряд і законодавці змушені шукати такий варіант податкового законодавства, який, з одного боку, враховував би досвід економічно розвинутих країн, а з другого, — відповідав би традиціям і звичкам платників податків.

Як свідчить практика, неможливо побудувати ефективну податкову систему, не сформувавши платника податку як елемент податкової системи, як суспільний інститут. Для цього потрібно проводити всебічну організаційну і просвітницьку роботу з платниками податків, урегульовувати і вдосконалювати інформаційні потоки між платниками податків та органами контролю за їх сплатою, а також враховувати соціально-культурні й психологічні особливості громадян країни, усталені традиції при прийнятті рішень у галузі оподаткування. Однак готовність платити податки у демократичних суспільствах вища саме тому, що платник має достатньо інформації для того, щоб бачити напрями використання бюджетних коштів. Тоді він може порівняти суму своїх платежів до бюджету із вигодами, які отримує він або оточуючі його. Тільки так платник податку оцінює ефективність податків.

Практика підтримки підприємництва в економічно розвинутих країнах, зокрема в Євросоюзі та США, засвідчує широкий спектр заходів, що використовуються на регіональному рівні. Так, в Німеччині практикуються наступні заходи фінансового

стимулювання: податкові пільги, наприклад, зменшення ставки оподаткування прибутку підприємств; податкові кредити, величина яких залежить від кількості створених робочих місць (при економічній депресії важливо не скорочувати робочі місця); надання грантів на придбання капітальних засобів, розвиток інфраструктури, навчання персоналу. На місцевому рівні визначаються зони спеціального економічного розвитку, де підприємства звільняються від плати за комунальні послуги; міська влада надає на пільгових умовах об'єкти власності в оренду підприємницьким структурам; за спільною домовленістю підприємців з податковими органами частина податкових платежів спрямовується на інфраструктурний розвиток мікрорайону, ремонт доріг, будівель, покращення умов ведення бізнесу.

Для стимулювання діяльності бізнесу в США на рівні штатів реалізуються маркетингові програми економічного розвитку. Вони включають діяльність спеціальної інформаційної служби, здатної не тільки дати кваліфіковану відповідь на будь-які питання підприємців, але й стати посередником між суб'єктом бізнесу і владою. Фактично штати вступають між собою у конкурентну боротьбу за залучення підприємців на свою територію.

Аналіз виникнення та становлення бізнес-підприємств дає змогу зробити висновки щодо участі та внеску регіональної та місцевої влади до вказаного процесу. Так, повноваження місцевих органів самоврядування дозволяють їм забезпечувати вагому підтримку підприємництва на відповідних територіях. Формування нового бізнесу, має бути в центрі уваги місцевої влади, оскільки зростання кількості робочих місць у бізнесі, підвищення за рахунок цього доходів населення міста та регіону — це значною мірою результат її діяльності.

Пошук інвестора потрібно починати з аналізу власних ресурсів і можливостей. Іноземний капітал прийде лише в тому випадку, коли країна, регіон, місто є сприятливим полем прикладання економічних та інвестиційних зусиль місцевого бізнесу.

Висновки. Стимулювання бізнесу в Україні та підтримка його становлення й розвитку є одним з визначальних пріоритетів державної політики з перших років економічних реформ. Вагома роль малих і середніх підприємств у забезпеченні конкурентного середовища, гнучкості національної економіки, зайнятості та доходів населення здобула широке визнання на всіх рівнях та знайшла свій вияв у здійсненні спеціальних заходів щодо підтримки розвитку бізнесу в Україні. Аналіз досвіду зарубіжних країн та економічних показників українських підприємств різного рівня дає змогу створити свій власний вітчизняний стиль стимулювання підприємницької діяльності. Варто зазначити, що певні зрушення вже було зроблено і український бізнес встав на шлях дерегулювання, позбавившись у деякій мірі втручання з боку держави. Але таким чином реалізується тільки так зване стимулювання «зверху», у той час як стимулювання «знизу» (самими підприємствами та органами місцевого самоврядування) ще залишається неосягнутим, що в умовах відсутності бізнес-традицій та низької культури підприємництва в українському суспільстві вкрай важко, проте вкрай важливо.

Бібліографічний список

1. **Бабич Л.М.** Науково-правові основи формування бізнесу в Україні // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 10. — С. 12-13.
2. **Базилюк А.В.** Фінансові важелі розвитку малого бізнесу в Україні // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 11. — С. 13-14.
3. **Волик В.Ф.** Становлення малого та середнього бізнесу в Україні і його наслідки // Актуальні проблеми економіки. — 2007. — № 7. — С. 9-10.
4. **Дугин М.И.** Финансовая поддержка малого бизнеса в Украине: существующая практика и перспективы // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 8. — С.34.

5. **Квасниця О.В.** Податкове регулювання Податкове стимулювання розвитку підприємництва/ Фінанси України, — 2008, — № 5. — С. 8.

6. **Крупка М.І.** Роль міжнародних фінансово-кредитних установ у формуванні інноваційного підприємництва//Фінанси України. — 2008. № 4.- С.88-97.

7. **Лекар С.** Чи потребує вдосконалення спрощена система оподаткування фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності? // Вісник податкової служби України. — 2008. — № 6. — С.14-15.

ХАЗАХ К.О., ст. гр. 8.050106

Наук. кер.: Дороніна О.А., к.е.н., доц.

Донецький національний університет,

м. Донецьк

ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ ЯК ЗАРПЛАТОУТВОРЮЮЧИЙ ЧИННИК НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Рассмотрена система показателей, что используется для измерения производительности труда на аграрных предприятиях. Определены факторы, которые влияют на уровень производительности сельскохозяйственного труда и обоснована зависимость между производительностью и оплатой труда.

Актуальність. Продуктивність праці є однією з найважливіших економічних категорій, в якій найбільш повно відображається ефективність суспільного виробництва. Тут акумулюється в тісному поєднанні ефективність використання робочої сили, земельних, матеріально-технічних і фінансових ресурсів. Підвищення продуктивності праці належить до вирішальних умов розвитку аграрного виробництва, і на цій основі забезпечення значного зростання добробуту працівників, здійснення соціальних перетворень на селі.

Ціль дослідження: встановити взаємозв'язок між рівнем продуктивності робітників підприємств агропромислового комплексу та розміром їх заробітної плати та визначити чинники підвищення ефективності трудовитрат у реформованих організаційно-господарських формуваннях ринкового типу.

Основна частина. У зв'язку з важливістю проблеми як в теоретико-методологічному, так і в практичному значенні вона тривалий період була і залишається предметом досліджень ряду науково-дослідних установ, багатьох вчених-економістів. Значний внесок у вивчення стану та розробку шляхів підвищення продуктивності праці в сільському господарстві у різний час внесли відомі економісти-аграрники О.А. Бугуцький, І.К. Бондар, Д.П. Богиня, В.В. Вітвіцький, О.І. Здоровцов, І.І. Лотоцький, І.І. Лукінов, І.Н. Романенко, О.В. Шкільов та інші вчені. Незважаючи на численні вітчизняні і зарубіжні масштабні дослідження, окремі аспекти питання дослідження продуктивності праці, як основного зарплатотворюючого чинника працівників сільського господарства, виникає необхідність розширення і поглиблення досліджень в цій сфері.